

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.000
Letna naročnina L 2.000
Letna inozemstvo L 3.000
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 32 (805)

Gorica - četrtek 6. avgusta 1964 - Trst

Posamezna številka L 40

Kaj bere, poslušaj naša mladina

Pameten človek bi skoraj ne vedel, s kakšno trobento bi moral zatrobiti na vse štiri strani sveta, da bi ljudje in še posebej katoliški vzgojitelji enkrat za vselej pomeli vso satansko šaro večjih in manjših »giornalnov«, s katerimi se zastruplja duša in mišljenje naše mladine.

Oglejmo si nekaj primerov tega zločinkega semena in se vprašajmo, ali smo res zgubili vso svojo avtoriteto, da ne bi mogli temu odpomoči, ali pa se raje predajamo neki letargiji, ne meneč se za svoj delež odgovornosti.

Intepido: »Umri, pes, da se boš naučil živeti!... Veselite se, vi peklenski duhovi, še enega svojih sovražnikov sem spravil s sveta!«

Tex: »Umazani sin sto tisoč smrdljivih dihurjev! Prisegam, da ti izdolgem črevesje in ti ga dam požreti!... Pokaži svoj gobec, šušmar!... Glej ga, coyotsko govno... (sterco di coyotes, coyote = zapadnoameriški volk)!«

Pecos Bill: »Črepinjo mu bom razklal kakor gnili meloni... Počasi ga bom davil za grlo, da bo poginil, ne da bi se zavedal!...«

Turbine: »Pogini že vendar!... Ne še, zločinec prekleti!...«

Dik Fulmine: »Usekaj tega črva, prijatelj, udari, brez usmiljenja!...«

V 11. številkah teh »čednih giornalnov« smo našli 66 mrtvih, 5 nasilnih ugrabitev, 9 senzacionalnih ropov, 38 revolverjskih strelcev, 10 strelcev iz pušice, 21 klanj z nožem, 2 primera mučenja, 60 groženj z morilnim orožjem.

Človeka so tu same mišice, edini dokaz — revolver, gorvorjenje grobo in odvrtno. Vse zemljepisne se suče okrog Lune in Marsa, od ameriških prerij in džungel do najglorijoznejših čikaških beznice ali kake indijske kneževine.

Katoliški starši in vzgojitelji, kje je tu ozračje čistosti in plemenite človečnosti, v kateri bi morala naša mladina rasti in zoreti? Kakšne življenjske ideale si ustvarja za svoje versko in moralno oblikovanje? Silno skrbno zapiramo vrata pred tatovi. Če kdo ukrade kokoš, hitro tečemo do najbližje policijske postaje. Nerazumljivo pasivni pa ostajamo, ko gre za najnevarnejše tatove čistosti in poštenja naše mladine. Ne samo da jim na stečaj odpiramo vrata, ampak jih celo plačujemo!

Za nameček pa potrebujejo nekateri ljudje še razburljivost grozotnih filmov, kot so jih te dni predvajali v Trstu. Samo par naslovov: Sindacato degli assassini, Strangolatore folle, Frenesia del delitto itd...

DONOSNE POPEVKE

Govorec o nekem bivšem kralju rock and roll-a, ki je zadnje čase postal »ur-latore«, piše newyorški dnevnik: »Ta pevec zasluži danes okrog 2 milijona dolarjev na leto (ali eno milijardo 250 milijonov ital. lir), kar pomeni 20-kratno plačo predsednika Združenih držav. Vsekakor astronomske vsote, s katerimi bi se dalo marsikaj bolj koristnega in dobrega ustvariti!«

Italijanske statistike pa poročajo, da je bilo lani prodanih za 20 milijard plošč s popevkami. Dejstvo je, da se sodobna mladina, up in nada bodočnosti, usposablja za svoje bodoče poslanstvo ob vrtoglavi predanosti popevkam lahke glasbe. Tako lahke, da se glasba skorajda razblini, ostaja pa le glumaštvo.

Sv. Avgustin pravi: »Prepevajmo hvalnice Bogu, kakor jih bomo nekoč v nebesih prepevali. Pojmo, ne kot bi se hoteli zibati v brezdelju, temveč da se v težavah duhovno dvigamo. Prepevajte, bratje, in napredujete v dobrem!«

Vsaka oblika umetnosti ima svojo družabno funkcijo. Po svojih estetskih kakor vzgojnih elementih razodeva duhovno raven tiste generacije. Očividno pa kaže to znamenje časa pot navzdol, saj so mlade generacije, s tako bogato dediščino prvenstva in tradicije glasbene umetnosti, padle na raven paberkanja divje džungelske kričavosti.

Nova vlada dobila zaupnico

Novi ministrski predsednik on. Aldo Moro se je v četrtek, 30. jul. predstavil najprej senatu, nato v poslanski zbornici. V eni in drugi skupščini je prebral enako programsko izjavo vlade. Zatem se je začela v senatu debata o izjavah vlade, to je o njenem programu. Ta debata je v senatu trajala do sobote, ko je Moro odgovoril na kritike raznih strani na programu nove vlade, nakar je sledilo glasovanje o zaupnici vladi. V soboto pozno zvečer so bili znani izidi glasovanja: za vlado je glasovalo 163 senatorjev, proti pa 120, eden se je vzdržal.

Vlada je torej dobila lepo večino, ker so zanjo glasovali demokristjani, socialni demokrati, republikanci in večji del socialistov.

V ponedeljek se je isti postopek začel v poslanski zbornici. K besedi se je prijavilo še večje število govornikov kot v senatu, zato bo trajala debata po vsej verjetnosti do četrтка, 5. avgusta, ko bo glasovanje. Vendar glede izida tudi

tu ni nobenega dvoma, ker so poslanci strank levega centra obljubili, da bodo glasovali za vlado, čeprav imajo razni številni pomisli zoper njo; strankarska disciplina zahteva od njih, da glasujejo za vlado, in zato bodo tako storili.

Po teh debatah in glasovanju o zaupnici bo parlament prešel k rednemu delu. Se predno pojdejo na počitnice so odločeni, da izglasujejo nekatere zakone. Med temi je zakon o kmetijskih pogodbah, ki ga kmetje nestrno pričakujejo, in pa razni ukrepi za pobijanje sedanje slabe gospodarske konjunktive in ki jih je Moro že napovedal.

PROGRAM NOVE VLADE

Oglejmo si sedaj na kratko program nove vlade.

Tudi sedanja Morova vlada je morala skozi številne težave ne samo pri izboranju oseb za ministre, temveč še bolj pri sestavi delovnega programa. Kajti ne smemo pozabiti, da je to koalicijska vla-

da, ki je nastala iz različnih strank, katere so se združile prav na podlagi skupnega delovnega programa.

Sedanjo drugo Morovo vlado razlikuje od prejšnje predvsem to, da so sedaj dali prednost gospodarskim vprašanjem in šele v drugi vrsti pridejo v poštev politična vprašanja. Zato je Moro dejal, da nova vlada smatra za svojo prvo nalogo, da brani vrednost lire, kajti brez trdne valute niso mogoči nobeni načrti za gospodarski razvoj. Pri tem je pokazal na sedanje gospodarsko in finančno stanje v državi. Denarni obtok se je ustalil, vendar je še vedno previsok. Cene potrebščinam so se zvišale v zadnjih mesecih za 2,2%, kar je odločno preveč, če upoštevamo, da so v letih 1959-1961 v enem letu narasle le za 2%. Zunanja plačilna bilanca se je nekaj izboljšala, toda še vedno premalo. Uvoz se je znižal, ali tudi na škodo surovin, ki jih potrebuje industrija. Zato se je samo v mesecu maju znižala industrijska proizvodnja za 2%. Nasprotno pa se je nadaljevala tekma za zvišanje plač. Te so narasle za 15%, kar je odločno preveč. »Prišli smo do najbolj kritične točke v naši gospodarski konjunkturi,« je priznal vodni predsednik Moro.

Potem ko je prikazal težki gospodarski položaj v državi, je ministrski predsednik prešel k osvetljevanju ukrepov, ki jih misli vlada sprejeti, da se položaj izboljša. Predvsem je napovedal, da bodo morali zvišati prevoze po železnici, kajti ta je močno pasivna in predstavlja skoro polovico državnega primanjkljaja. Nadalje bodo morali zmanjšati izdatke na občinah in skrbeti, da bodo občine same krile svoj primanjkljaj. V ta namen naj se zvišajo cene prevoznim na občinskih prevoznih, in če potrebno, naj se uvedejo tudi novi občinski davki. Nadalje je omenil, da bi se za dobo 12 do 18 mesecev moralo vpeljati premirje v plačah, da ne zaidemo v inflacijo.

Končno je Moro napovedal še vrsto novih davkov, ki jih bo morala vlada uvesti ali zvišati. Predvsem mislijo povišati dohodninski davek od 3,3% na 3,6% ali celo na 4%. Potem bodo zvišali tudi dopolnilni davek in pa še nekatere druge davke tistim, ki imajo visoke dohodke. Najbrž bodo zvišali tudi ceno bencinu.

Poleg tega bodo nekatere davke znižali in sicer bodo znižali dajatve tistim, ki bodo naložili svoje dohodke v nove proizvodne investicije. Z eno besedo, nova vlada hoče dobiti denar pri tistih, ki ga imajo, in pomagati tistim, ki želijo dvigniti proizvodnjo ali izvoz. Podrobne ukrepe bodo šele izdelali.

V ozadje so potisnili ustanovitev novih dežel in pa znani urbanistični načrt, ki je izzval veliko nasprotovanje. Glede zunanje politike bo vlada slejkoprej ostala zvesta Atlantskemu paktu, Skupnemu evropskemu tržišču in vsem pobudam za pospeševanje miru v svetu.

* * *

Ob tem programu so se razvile kritike v senatu in nato v poslanski zbornici. Enim se je zdelo, da je vse to premalo, drugim pa da je preveč. Komunisti so kritizirali politiko plač, liberalci pa politiko novih davkov. Ali eno dejstvo stoji: Italijani se bodo rešili iz sedanje krize, če bodo več proizvajali, bolj skromno živeli in bolj pametno gospodarili. K temu bi jim tudi vlada rada pomagala. Mislimo, da ji je pri tem želeli le uspeha.

TEDEN V SVETU

Sestanek Erhard-Hruščev

Adžubejev obisk v Nemčiji se je končal dokaj ugodno. Ob koncu obiska so javili, da so se zelo izboljšali izgledi, da pride do obiska med Hruščevom in Erhardom. Seveda pa niso s tem v Nemčiji vsi zadovoljni. Adenauer in njegovi nekdanji prijatelji so še vedno nasprotni kakemu popuščanju Sovjetom. Vendar se zdi, da njih gledanje ne bo prodrlo in se bosta Erhard in Hruščev v bližnji bodočnosti le sestala, potem ko bodo njih srečanje dovolj pripravili.

Napad na ameriški rušilec

Najtežja vest v političnem življenju preteklega tedna je prišla iz Indokine. Tam so v nedeljo pozno popoldne tri neznane ladje napadle ameriški rušilec Maddox in spustile proti njemu tri torpede, ki pa ga niso zadeli. Streljale so tudi s topi. Rušilec je odgovoril s svojimi topovi in poklical na pomoč letala z letalonosilke Ticonderoga. Ena napadalnih ladij je bila težko poškodovana, ostali dve pa lažje. Amerikanske ladje so bile v mednarodnih vodah na rednem patrolirjanju.

Ko so zvedeli za napad, so v Washingtonu takoj podvzeli potrebne ukrepe. Predsednik Johnson je ukazal, naj v bodoče takaj odgovorijo, če bi bili še napadeni, in skušajo napadavca uničiti. Poleg tega so tudi poslali protestno noto vladi v severnem Vietnamu, kajti nobenega dvoma ni, da so napadalne ladje bile iz severnega Vietnama.

Opazovalci se sprašujejo, kaj je severni Vietnam nagnilo, da so se spustili v to novo tvegano početje. Vendar točnega odgovora ne vedo še dati.

Vedno bolj napeto na Cipru

Tudi Ciper vzbuja vedno večjo zaskrbljenost. Makarios je imel razgovore v Atenah in se je vrnil domov. V tem času so preprečili atentat na neko letalo Združenih narodov. Ciprski Grki se vedno bolj oborožujejo in kažejo tudi vedno večje nerazpoloženje do čet. ZN. Stavijo jim različne ovire in so jih tu in tam že dejansko napadli. Ciprska vlada je sprejela gospodarske ukrepe na škodo ciprskih Turkov. Na drugi strani pa ima turška mornarica vojaške vaje v bližini Cipra. Ves položaj je tak, da se lahko vsak trenutek utrne iskra oboroženega spopada med Grčijo in Turčijo.

Osem dni ujetniki v osrčju zemlje

Kaj vse človek prenese in v kakšnih življenjskih pogojih lahko živi, to nam lahko sedaj pove in dokaže deveterica rudarjev iz Champagnola, ki je bila osem dni in pet ur živa pokopana 80 metrov pod zemljo. Zanje so trepetali in s pridržanimi solzami sledili mrzličnemu vrtnanju strojev v osrčju zemlje, krajevni in tudi časopisi drugih dežel so dnevno prinašali zadnje novice. A končno je tudi za zasute rudarje prišla ura rešitve. Dne 4. avgusta proti večeru so potegnili iz rova še zadnjega rudarja. Nemudoma so vse prepekljali v bolnišnico, kjer so pod strogim zdravniškim nadzorstvom. Na vsej cesti, ki vodi od rudnika do mestne bolnišnice, so prekinili promet in policija je cesto močno zastražila.

Družinski člani ponesrečenih rudarjev so čakali v bolnišnici in lahko si predstavljamo srečanje že na smrt obsojenih z živimi. Povsod v Champagnolu je zavladalo veliko veselje z izjemo petih družin, katerih poglavarji so ostali pod zemljo. Človeško mišljenje zanje ni nobene rešitve več.

Ameriški zakon o svobodi informacij

Pretekli teden je ameriški senat odobril zakon o »svobodi informacij«. Časnikarji imajo po tem zakonu pravico, da pozovejo pred sodišče vladne funkcionarje, ki bi se branili dati informacije.

AMERIKANCI FOTOGRAFIRALI LUNO

Človek prodira v skrivnosti vesolja

Dve najmočnejši državi tekmujeta med seboj, katere si bo podvrkla vesolje: Amerika in Rusija.

Napredek in uspehi ene vzbujajo drugo k se intenzivnejšemu delu. Rusi so doslej prednjačili v boju za vesolje. Pa se je zgodilo, da so jih Amerikanci premagali in Hruščev je zaenkrat ostal ne samo brez žita, temveč tudi brez — lune.

Casopisi vsega sveta prinašajo v teh dneh na naslovni strani slike lune, ki jih je posnel »Ranger 7« na svoji zmagoslavni poti, preden se je razdrobil na lunini površini. To je dogodek, ki je kronal z uspehom dolgoletne napore ruskih in ameriških znanstvenikov in ki bo prešel v zgodovino kot ena največjih pridobitev moderne tehnike.

Vse je brezhibno delovalo na ameriškem satelitu in predvideni program je bil v celoti izpolnjen. Četrtr ure pred trčenjem »Rangerja 7« ob luno so ameriški znanstveniki, zbrani na sprejemni postaji v Godstone v kalifornijski puščavi, odprli šest televizijskih kamer na satelitu, ki so takoj začele s snemanjem. Brezhibno so oddale na zemljo 4316 fotografij. Bilo je to 31. avgusta ob 14.08 po našem času. »Ranger 7« je bil takrat le za 2992 km oddaljen od lune. Sijajno je prekosil »Lunika III«, ki je lansko leto posnel fotografije lune iz razdalje 60.000 km. Zadnjo sliko je »Ranger 7« poslal na zemljo, ko je bil le za petino sekunde oddaljen od lune. Slike so rezultat šestletnega dela ameriških znanstvenikov. »Ranger 7« se je razdrobil natančno na mestu, kjer so predvidevali njegovi stvaritelji. A izvršil je častno svoje delo in poslal na zemljo 27 metrov dolg filmski trak in 4000 fotografij. Dve televizijski kameri s širokim objektivom sta posneli po 160 slik, vsakih 2,56 sekund po eno, ostale štiri pa so posnele po 976 slik v presledkih dveh desetink sekunde. To so sedaj brez dvoma najdragocenejše in najzanimivejše, a tudi najdražje fotografije na svetu. Amerika je zanje izdala bajno vsoto 125 milijard lir.

»Ranger 7« je končal svoje poslanstvo, a začrtal pot novim uspehom in zmagam. Treščil je na področje nazvano »Megleno morje« z brzino 9934 km na uro, potem ko je letel proti luni 67 ur in 35 minut ter preletel razdaljo 392.140 km.

Ameriški znanstveniki sedaj do vseh podrobnosti proučujejo fotografije, ki jih je »Ranger 7« poslal na zemljo zadnjih 13 minut in 40 sekund. Fotografije prikazujejo veliko področje 200 tisoč milj lunine površine. Ali bo to področje nudilo primeren pristanek bodočim astronautom?

To je prvo vprašanje, ki si ga stavijo ameriški znanstveniki. Večina se strinja s tem, da vulkanski značaj področja ter prašna plast, ki ga pokriva, ne bo ovirala pristanka bodočih astronautov. Fotografije so namreč pokazale, da je na tem področju nešteto večjih in manjših žrel s premerom tudi do 30 metrov in da je vsa površina pokrita s 30-centimetrsko prašno plastjo.

Predsednik Johnson je dne 1. avgusta sprejel v Beli hiši dva glavna ameriška strokovnjaka, ki sta vodila izstrelitev »Rangerja 7«, dr. William Pickeringa in Homerja Newella. Predsednik Johnson je z največjim zanimanjem sledil proizvajanju filma o luninih slikah in čestital znanstvenikom za tolik uspeh.

»Jutrišnji svet,« je dejal Johnson, »bo pripadal tistim, ki si bodo osvojili vesolje. Tej tekmi za zmago nad vesoljem se Amerika ne sme odreči. Bilo bi to nečastno za njeno slavno zgodovino. Ta podvig ni vojaškega značaja, temveč je podvig, ki opozarja človeštvo na mir in bratstvo med narodi. Tolažilivo je za nas dejstvo, da smo v tej veliki misliji za doseg vse-mirja na pravi poti in vi znanstveniki nam s svojim velikim umskim delom dajete zagotovilo za nadaljnji napredek civilizacije. Doslej je bilo govora le o vojnah, doživeli smo težko vojno in se branili pred novo pretečo. Prišel je čas, da usmerimo svoje sile in umsko delo na drugo polje, v prid vsega človeštva.«

Tudi sv. oče Pavel VI. je zbranim vernikom v Castelgandolfo v nedeljo popoldne omenil, naj bi nova osvojenost vesolstva približala človeštvo Bogu. »Tudi mi,« je dejal papež, »se pridružujemo občudovanju vsega sveta za to veliko zmago človeštva nad skrivnostjo vesolja. Darujemo zato Bogu to veliko pridobitev človeškega uma, kajti On je stvarnik vsega in Gospodar vesoljstva.«

Ponovna stavka železničarjev

Od 8. do 10. avgusta bodo ponovno stavkali železničarji. Dne 8. avgusta bodo stavkali dve uri in sicer od 21. do 23. ure; v nedeljo, 9. avgusta bodo stavkali od 9. do 11. ure, od 15. do 17. ure in od 21. do 23. ure. V ponedeljek, 10. avgusta pa bo stavka od 9. do 11. ure. Ta stavka bo zelo prizadela izletnike srednjoletnih počitnic.

Dne 31. julija je bila tudi 78-urna vsedržavna stavka letalskih družb. Osebe letalskih družb zahteva zvišanje plač, kar pa jim ravnateljstvo ne more dati.

Slovenski uspehi v deželnem svetu

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Za nami je teden važnih razprav v deželnem svetu. Zaradi večje jasnosti naj bo še enkrat povedano, da ima dežela Furlanija-Juljska krajina dva organa: *deželni svet*, ki odgovarja parlamentu, in *deželni odbor*, ki odgovarja vladi. Deželni svet predseduje *Doro De Rinaldini*, predsednik deželnega odbora ali vlade pa je *Alfredo Berzanti*.

Na dosedanjem zasedanju je deželni svet sprejel zakon o pristojnosti deželnega odbora (vlade) ter pravilnik za delovanje sveta (parlament). V obeh primerih je živahno posegel v razpravo svetovalec Slovenske skupnosti dr. Skrk. Vodstvo Slovenske skupnosti mu je stalo trdno ob strani in sproti proučevalo vse možnosti, kako bi se dalo uveljaviti pravice slovenske manjšine. To delo je bilo zelo težko, saj so vodilni krogi italijanskih vladnih strank ponovno izjavljali, da dežela ni pristojna za zadeve naše manjšine, češ da spadajo v izključno pristojnost rimske vlade. Sli smo v boj »brez upa zmage«, toda z odločnim, olikanim in dobro premišljenim nastopom je dr. Skrk ob podpori nekaterih drugih političnih sil, med katere spada tudi krščanska demokracija, prebil led in dosegel ne samo to, da je svet ure in ure razpravljal o slovenski manjšini, ampak tudi več načelnih pridobitev ter izjav. Z zadovoljstvom lahko rečemo, da se je položaj precej spremenil v našo korist. Nismo dosegli vsega, kar smo želeli, toda večina je bila moralno prisljuna, da je vsaj nekoliko prešla od besed k dejanjem.

GOVOR DR. SKRKA

Ko je začel deželni svet razpravljati o svojem pravilniku, ki bo urejal potek sej

in njegovo delo, se je med splošno razpravo priglasi k besedi dr. Skrk, ki je sam predložil 14 spreminjavalnih ali dodatnih predlogov. Vsi se nanašajo na slovensko manjšino. Najprej je pravno obrazložil pomen čl. 3 Posebnega statuta, ki izrecno priznava *enakopravnost ter zaščito* narodnih in kulturnih značilnosti slovenske manjšine. Na ugovor, da dežela ni pristojna za manjšino, je navedel vrsto izjav italijanskih državnikov in politikov, iz katerih je neizpodbitno razvidno, da je bila naši deželi priznana posebna avtonomija prav zaradi *pristojnosti slovenske manjšine*. Tudi londonski sporazum med drugim predvideva *pravo do uporabe materinega jezika* v osebnih in uradnih odnosih z oblastmi ter pravico do primernega zastopstva v vseh upravnih telesih ter organih. Dr. Skrk je nato prečital del pisma, ki ga je bil poslal predsedniku deželnega sveta dr. De Rinaldini in v katerem *odločno protestira*, ker predloženi pravilnik popolnoma prezira dejstvo, da živi v deželi Furlanija-Juljska krajina tudi slovenska manjšina, ki je izvolila v svet svoje zastopstvo. Dalje je dokazal, kako so nekateri člani predloženega pravilnika ravno zaradi preziranja manjšine protidemokratski, diskriminacijski in za našo manjšino nesprejemljivi. *Tisti, ki v tej dvorani odklanjajo ureditev pravic naše manjšine*, je rekel dr. Skrk, *si nalagajo težko moralno odgovornost. S svojim ravnanjem teptajo naravno pravo, ki ga splošno priznava vsi omikani narodi in je eden izmed temeljev krščanskega nauka*. Zdaj imate priložnost za dejanji dokazati, da vam krščanska načela in nauk okrožnice Pacem in terris pomenijo nekaj stvarnega in življenjskega.

Priznanje in uresničanje pravic slovenske manjšine je pravna, politična, demokratska in moralna dolžnost, pa tudi *vprašanja časti* italijanskega prebivalstva. Deželni svet in deželni odbor morata pri reševanju slovenske problematike izbrati ali pot, ki so jo pokazali tvorca italijanskega prepoveda, laični in katoliški misleci in številni papeži, zlasti nepozabni Janec XXIII., ali pa pot, po kateri je hodil fašizem, ki je narodno manjšino preganjal ter jo je hotel iztrebiti. *Tretje poti ni!* Če bi pod plaščem demokracije delali danes tisto, kar so prejšnje čase delali odkrito, je zaključil dr. Skrk, bi onemogočili pomirjenje duhov v naših krajih, škodovali odnosom s sosedi in omajali zaupanje Slovencev v italijansko demokracijo.

NEKAJ VAŽNIH NAČELNIH PRIDOBITEV

Med razpravo o posameznih členih pravilnika se je dr. Skrk neprestano oglašal k besedi. Ze pred razpravo mu je dal predsednik sveta dr. De Rinaldini zagotovilo, da bo v deželno upravo *sprejetih primerov število Slovencev*. Dr. Skrk je podprl dr. Sikovičev predlog o ustanovitvi posebne urada za slovensko manjšino pri predsedstvu odbora (vlade). Predlog je bil zavrnjen, toda predsednik deželnega odbora Berzanti je izjavil, da *bo deželna vlada skrbno obravnavala in reševala vsa tista manjšinska vprašanja, ki spadajo v pristojnost dežele*. Predsednik deželnega sveta (parlament) dr. De Rinaldini je sporočil dr. Skrku, da *lahko njemu kot predsedniku sveta pišemo v slovenščini* in da bo dal pisma prevesti po *uradnem tolmaču*. Večina je odklonila dr. Skrkov popravek k čl. 3 pravilnika, da mora biti eden izmed štirih tajnikov sveta Slovenec, pač pa je *sprejela* njegov popravek k čl. 24. Ta člen je prvotno določal, da se v svetu ustanovijo svetovalske skupine in da morajo stopiti svetovavci tistih strank, ki nimajo treh svetovavcev, v mešano skupino. Dr. Skrk je zahteval in dosegel, da *lahko tvori skupino tudi en sam svetovavec, če je izvoljen na listi slovenske manjšine*. To je *važna načelna pridobitev*, ker *priznava* obstoj slovenske manjšine, potrjuje, da njene zadeve spadajo v pristojnost dežele in da ima *njen zastopnik pravico do lastne skupine prav zato, ker je Slovenec*. Izglasovanje tega popravka pomeni *največjo zmago* v veliki in dostikrat zelo vroči celotedenski bitki za pravice slovenske manjšine v deželnem svetu! Dr. Skrku in njegovim sodelavcem moramo zares čestitati k tej pomembni zmagi, ki je marsikdo ni pričakoval.

To pa še ni vse. Večina drugih popravkov dr. Skrka sicer ni bila sprejeta, toda svetovavci Krščanske demokracije Mizzau, Coloni in Stopper so na sejah deželnega sveta dali *nekaj pomembnih izjav* v korist Slovencev, ki jih je dr. Skrk vzel hvalježno na znanje. V zvezi z umaknjenim popravkom (oziroma tremi popravki, ker so jih dali KPI, PSI in dr. Skrk) je svetovavec Mizzau javno prevzel obveznost, da *bo dr. Skrk imenovan v stalno komisijo za pravilnik in da bo ta komisija temeljito proučila celotno vprašanje o uporabi slovenščine v deželnem svetu in njegovih organih*. To izjavo so podprle vse stranke z izjemo liberalcev, ki so se vzdržali. Ker je dr. Skrk umaknil popravek o peticijah, je bil na predlog krščanske demokracije sprejet sklep (mozion d'ordine), da *lahko slovenski državljani vlagajo peticije na deželni svet v slovenščini*. Predsednik vlade Berzanti in svetnik Coloni sta tudi zagotovila (javno), da *bo lahko dr. Skrk sam vlagal predloge, čeprav je v pravilniku določeno, da morajo vsak predlog podpisati najmanj trije svetovavci*.

Namesto paritetne komisije za slovenske zadeve (v kateri bi bili trije Slovenci in trije Italijani), je krščanskodemokratska skupina sprejela javno obveznost, da *bo te zadeve proučevala komisija za splošne zadeve pri deželni vladi. Član te komisije bo tudi dr. Skrk*.

Poleg omenjenega je dr. Skrk član dveh stalnih komisij in sicer komisije št. 1, v katero spadajo finance, proračun in splošne zadeve ter član komisije št. 3, v katero spadajo šolstvo, delo, socialno skrbstvo, higiena in zdravstvo. Če pomislimo, da so spočetka hoteli iti mimo Slovencev, kakor da nas ni, so opisani dosežki res važna pridobitev za Slovence.

NASTOP DR. SIMCICA V OBCINSKEM SVETU

Tudi v tržaškem občinskem svetu je bila vroča razprava o slovenskih zadevah. Razpravljali so o Padovanovem vprašanju gle-

de dvojezičnih napisov na Opčinah. Dr. Simčić je opozoril župana, da je on že večkrat pred Padovanom stavil isto zahtevo, a ni prišla na vrsto. Župan dr. Franzil je odgovoril, da velja tudi zanj odgovor, ki ga bo dal svetovavcu Padovanu. Dr. Simčić je v svojem dolgem govoru obžaloval, ker je javna uprava še vedno prežeta s *staro nacionalistično miselnostjo ter nima nikakšnega razumevanja za potrebe in zahteve slovenske manjšine*. Glas papeža Janeza XXIII. je ostal glas vprijočega v puščavi. Nekateri odgovorni voditelji sicer naklonjeno govorijo o Slovincih, toda besede brez dejanj so prazne. Na odločilnih mestih manjka dobra volja in spoštovanje do Slovencev. Dr. Simčić je nato ožigosal dva primera: *zabranitev slovenskega napisa na vlaku*, s katerim se je peljalo 800 slovenskih romarjev v Lurd, ter smešno ravnanje z jugoslovanskimi turisti, ki jih je skozi vse leto največ v Trstu, pa turistična ustanova skrbi za vse druge, glede jugoslovanskih turistov pa se dela, kakor bi jih ne bilo.

Dr. Simčić je nato odgovoril na neokusni napad komunističnega svetovavca Padovana in na govor krščansko-demokratskega svetovavca Colonijs. Temu je dr. Simčić rekel med drugim: *Strinjam se s Coloniem, ko komunistom odreka pravico delati se zagovornike slovenske manjšine. Tudi jaz vem, da je naša manjšina za komuniste le sredstvo, ki se ga poslužujejo za svoje propagandne namene*. Toda dr. Coloni bi se moral vprašati, kdo je tega kriv. Oblast je odgovorna, da se komunisti lahko predstavljajo kot branilci manjšinskih pravic. Če bi vlada in druga oblastva ugodila potrebam Slovencev, bi to pomenilo največjo nesrečo za komuniste, saj je doslej marsikateri Slovenec glasoval zanje iz protesta proti ravnanju s Slovenci. Dr. Simčić je naštel celo vrsto nerešenih vprašanj in zaključil: *demokraciji Slovenci so dobri in lojalni državljani in prav zato želijo, da bi oblast pokazala več razumevanja za njihove potrebe in zahteve*. Leta bežijo, a na tem področju se je doslej videlo malo napredka. Želimo, da bi ne bil več daleč dan, ko bodo na mesto zatiranja in preziranja slovenske manjšine stopili modernjši in plemenitejši, bolj demokratični in bolj krščanski pogledi.

Novi akademiki SAZU

Na skupščini Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani so izvolili tri nove redne člane in tri dopisne.

Novo izvoljeni redni član SAZU prof. Anton Ocvirk, redni član filozofske fakultete v Ljubljani in predsednik stolice za zgodovino svetovne književnosti, je s svojim delom vnesel v slovensko literarno zgodovinsko znanost nove, evropske poglede in metodo moderne primerjalne književnosti, ki je bila dotlej pri Slovincih le skromno zastopana.

Prof. France Koblar, redni profesor akademije za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani, ima velike zasluge za delo na področju kritike, estetike in literarne zgodovine. Zlasti je treba omeniti njegova dela s področja dramaturgije in pa njegovo zadnje delo, obsežno monografijo o Simonu Gregorčiču.

Novi redni član SAZU prof. France Bezlaj, redni profesor na filozofski fakulteti v Ljubljani, je zaslužen zlasti za veliko delo, ki ga je opravil na področju slovenskega imenoslovja. S tega področja je objavil številne razprave in knjige. Najpomembnejše njegovo delo so Slovenska vodna imena, ki so izšla kot samostojna publikacija SAZU v dveh zvezkih. Pripravlja tudi veliki etimološki slovar slovenskega jezika, katerega poskusni snopič je že izšel. Trdno je pričakovati, da bo s svojim etimološkim slovarjem France Bezlaj dal Slovincem delo, ki bi ga po veliki tradiciji naše slavistike že zdavnaj zaslužili.

Novi dopisni člani SAZU

Skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti je poleg treh rednih izbrala še tri dopisne člane.

Na predlog razreda za matematične, fizikalne in tehnične vede je bil izbran prof. dr. inž. Zoran Rant, sedaj redni profesor na tehniki v Braunschweigu.

Na predlog razreda za naravoslovne in medicinske vede sta bila izbrana dr. Andrej Zupancič, profesor medicinske fakultete v Ljubljani, in dr. Branimir Gušić, profesor medicinske fakultete v Zagrebu in redni član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti.

141 novomašnikov v Avstriji

Letos je imela Avstrija 141 novomašnikov: 86 svetnih duhovnikov in 55 redovnikov. Skupno število je za eno večje od lanskega leta. Z ozirom na prva povojna leta je opaziti znaten napredek v rasti duhovskih poklicev, ki pa seveda še ni zadosten, da bi kril dušnopastirske potrebe avstrijskih škofij. Najbolje se je letos odrezala s svetnimi duhovniki dunajska nadškofija. Ima 20 novomašnikov z ozirom na 16 lanskega leta. Največji skok pa je napravila nadškofija Salzburg. Lani je imela le enega novomašnika, letos pa kar 13, vključno enega s Koreje. Od redovnikov so se najbolj odrezali benediktinci: 11. Poznih poklicev je bilo letos 17.

Sestanek zdravnikov-misijonarjev v Padovi

Nad 100 italijanskih zdravnikov-misijonarjev se je vrnilo na kratek oddih iz raznih krajev sveta v domovino in v preteklem tednu zborovalo v Padovi.

Bilo je to nadvse zanimivo srečanje. Ze starejši zdravniki, izkušeni v dolgotrajni apostolski službi, so se srečali z zdravnikami novinci in si izmenjali svoje vtise. Polni navdušenja in nesebične ljubezni do bližnjega so si zdravniki-misijonarji postavili smernice za nadaljnje delo v prid bednega človeštva in v pomoč misijonarjem v tujih deželah.

Med zdravniki misijonarji je bila tudi zdravnica Rafaela Scoletta iz Turina, ki je ves svoj prihranek 15-letnega dela žrtvovala za malo indijsko deklico, ki jo je pripeljala s seboj v Italijo, da bi ji tu naredili zelo tvegan plastični kirurški poseg.

Sveti oče je zbranim zdravnikom misijonarjem poslal svoj posebni papeški blagoslov.

Poljski škofje se pripravljajo na koncil

V eni svojih zadnjih pridig je omenil kardinal Višinski, da je 46 poljskih škofov vložilo prošnjo za vizum, da se udeležijo 3. zasedanja II. vatikanskega koncila. Istočasno je obdoližil vlado, da je do svojih državljanov bolj mačehovska kot tujina. »Naši ljudje, ki živijo v Franciji in Sev. Ameriki, lahko mirno ustanavljajo katoliške šole, kadar in kjer koli hočejo; le nam Poljakom v mejah socialistične Poljske to ni dovoljeno. Ali res vlada ne čuti nobenega sramu več, če že ne pred lastnimi ljudmi, vsaj pred zunanjim svetom?«

Na Češkoslovaškem je duhovnikov vedno manj

Ko so leta 1948 v znanem prevratu komunisti prišli na oblast na Češkoslova-

škem, je bilo v državi 12 velikih semenišč. Tisto leto je bilo posvečenih 148 novih duhovnikov. Pred zadnjo svetovno vojno je bilo v državi povprečno vsako leto 250 do 300 novomašnikov.

Po prevzemu oblasti so rdeči nasilniki razpustili deset semenišč. Ostala je za Slovaško semenišče v Bratislavi, za Češko in Moravsko pa bogoslovna fakulteta v Leitmeritzu. Leta 1962 je iz obeh preostalih semenišč prišlo 34 duhovnikov, lani 42, letos pa 30.

Število duhovnikov je padlo od 7000 v letu 1948 na okroglo 3200 v začetku tega leta.

Nova cerkev v Parizu

Kardinal Mavricij Feltin, pariški nadškof, je pred kratkim posvetil novo cerkev, ki je posvečena sveti Tereziji in je bila zgrajena na periferiji francoske prestolnice. Svetišče, ki razpolaga z okrog 650 prostori, je 21. župnijska cerkev, ki so jih od leta 1939 dalje zgradili v Parizu s pomočjo ustanove »Kardinalove delavnice«.

Pred 25 leti je bil posvečen prvi zamorski škof

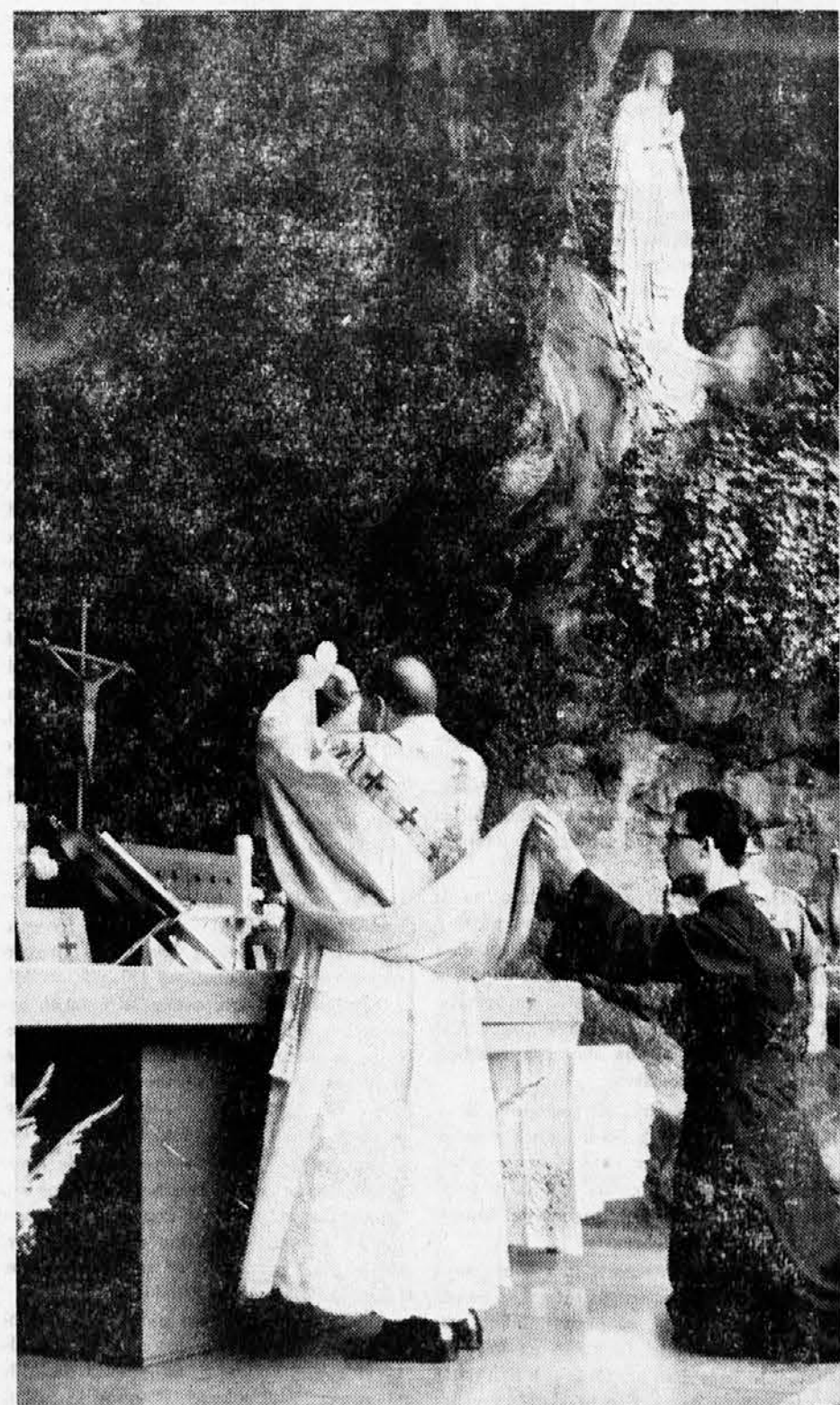
To, kar je pred 25 leti pomenilo senzacijo, da je bil namreč Jožef Kinvanuka posvečen kot prvi črnc za škofa katoliške Cerkve, je danes postalo nekaj samo po sebi umevnega. Trenutno šteje katoliška Cerkve 71 škofov črne barve. Med njimi je eden kardinal, 15 pa nadškofov. Največ črnih škofov je v republiki Kongo: 11, v Tanganjiki pa jih je osem. En črnski škof deluje izven Afrike, in sicer v mulatski republiki Haiti v Karibskem morju (Centralna Amerika).

Prvi katoliški film na Japonskem

Na Japonskem izdelujejo prvi katoliški film. Prikazal bo posvetitev nove stolnice v Osaki, kratko zgodovino katoliške Cerkve na Japonskem in sedanje delo japonskih katoličanov. Film bo izdelan v barvah.

Še vedno v hišnem zaporu

Edini katoliški škof v Romuniji, ki je še preostal od nekdanjega številnega romunskega episkopata, msgr. Aaron Marton iz mesta Alba Julia živi še vedno v hišnem zaporu, kamor so ga izolirale sedanje komunistične oblasti. Samo na velike praznike dobi od poljskih organov dovoljenje, da lahko mašuje v stolnici. Duhovska posvečenja sme izvrševati le v svoji privatni kapeli. Tudi ni še znano, ali mu bo rdeči režim letos dovolil udeležiti se 3. zasedanja sedanjega koncila v Rimu.

Z zadnjega romanja v Lurd. Sveta maša v vetlini, streže subdiakon gospod Markuža, mašuje msgr. Silvani

«LE MIE PRIGIONI»

Pred kratkim je izšla v Gorici knjižica z naslovom *Le mie prigioni*. Avtorica podaja v njej nekaj misli o svojem zaporu v maju l. 1945. Po izjavi nekaterih članov goriškega občinskega sveta (Gazzettino z dne 27. junija 1964) naj bi bil to snopč dokumentarnega značaja. Ker je pisan tendenčno in ne odgovarja povsem resnici, naj kot sojetnica pisateljice pripomnim:

1. Ni res, da so takratne jugoslovanske oblasti zapirale le Italijane, kajti v ječi je bilo tudi precej Slovencev in skoraj vsak poklic je imel svojega zastopnika: bili so univerzitetni študenti, uradniki, častniki, redovniki, profesorji, inženirji, trgovci, obrtniki, preprosta kmečka dekleta in v ajdovskih zaporih sem srečala celo mlado mater s komaj petletno hčerko. Zapor nekaterih uradnih osebosti je bil neizogiben, mnogi pa smo čepeli za rešetkami zlasti po zaslugah znanec. Kot sumim jaz, kdo je poslal pome kar štiri s strojnimi oborožene partizane, tako menda vedo zase tudi ostali.

Da ni bila takratnim oblastem napoti italijanska narodnost, je razvidno iz dejstva, da so nas takrat stražili tudi partizani po rodu Italijani (ni še mesec dni, kar me je obiskal gospod, ki me je v ječi stražil in izzival, in mi zdaj prizna, da je Italijan po materi in po očetu), in iz dokazov, da v notranjosti Jugoslavije še danes živijo italijanski rojaki z italijanskim državljanstvom in v državnih službah, da, celo taki, ki so l. 1943 v črni straži stražili na Kostanjevici (kjer sem bila takrat tudi sama zaprta) najdražje osebe resničnih ali namišljenih slovenskih partizanov.

Komunizmu je namreč narodnost le barva obleke, ki ga prav nič ne moti.

2. Ni res, da bi Slovenci ne znali izgovarjati glasov italijanske abecede. Če je bil mladenič, ki je gospo aretirala, doma onstran stare jugoslovansko-italijanske meje, je izgovoril začetno črko njenega priimka Zei kot slovenski z; če je bil doma tostran omenjene meje, je nedvomno dovršil pet razredov italijanske osnovne šole in izgovoril »ze« po fonetičnih pravilih italijanskega jezika. Možno je tudi, da je sodil priimek kot domače ime (Cejj so s Trnovske planote), v tem slučaju pa ga je izgovoril tudi pravilno.

3. Neutemeljena in nizkotna je izjava, da so bile vse tovarišice grde. Mladost ne more biti grda, spačkov pa tudi ni bilo med njimi. Bila so pač mlada, zdrava, krepka in po svoje lepa kmečka dekleta, daleč od doma in udobnosti, s spominom v sebi na požgane domove in postreljene očete in brate, ki jih ni nihče plačeval kot filmske zvezde, da bi se negovale od jutra do jutra in nato razkazovale umetno lepoto za vzbujanje pohote.

Med jetnicami je bila po gospejinem merilu lepota na prvem mestu Norma, ki bi mi gotovo ne zamerila, če bi nepristransko navedla daleč pred njo celo vrsto drugih. Njih imen se še dobro spominjam, a jih ne navajam, ker ječa ni kraj, kjer bi mogli presojati lepoto. Take posle opravljajo navadno v izbranih beznicah pod vplivom parfuma in alkohola.

Tudi jetnica Gina ni bila tako črna, da bi jo utegnili zamenjati za črno in črncev z oksidiranimi lasmi tudi še nisem videla.

Gospa je pozabila omeniti dobroto neke tovarišice, ki se je vedno zanimala za naše telesno stanje in nam stregla s čajem.

4. Tudi ni res, da bi morale ne vem ka-

ko skrivati, kar smo si prisvojile v laboratoriju, kamor smo hodile šivat za kosček kruha, ki smo ga poleg dnevnega obroka dobile za nameček pri kosilu. Si vane smo Slovenke in Italijanke, zato je smešno pisariti o ne vem kakšnih umetniških izdelkih italijanskega okusa. In kaj bi tudi izrednega ukrojile iz padalske svile, kopalnih frotirk, damastnih prtov in vojaških uniform? Prvo je služilo za osebno perilo tovarišice, prti in brisače za kopalke partizanov, ki so se kopali v bazenu Coroninijevga parka, iz diviz pa je bilo treba rezati šajkače. Delavnico sem obiskovala dalj časa, a nisem opazila, da bi si tovarišice pomerjale izdelke kar v Evinem kostumu.

5. Nadalje se avtorica pritožuje nad razmerami v ječi. Mirne vesti lahko rečem, da sem našla take, kakršne smo zapustili pod Italijo l. 1943. Vrnila sem se med bolhe, ščurke in stenice, med prah in nesnago, ki so jo zapustili tisoči neumitih teles, k tistemu predpotopnemu pločevinastemu umivalniku, kjer smo pod fašizmom za silo umivale sebe, prale perilo in pomivale gavete in lesene žlice, in k tisti slavni leseni »kibli« v kotu za vrati,

ki je služila za stranišča najmanj desetim jetnicam in smo jo praznile le dvakrat dnevno. Zmagovalci nam niso mogli v petih minutah pričarati palačo iz Tisoč in ene noči.

Uradna pota me večkrat zanesejo v sodno palačo, kjer se skozi okna hodnikov rada ozrem na notranje dvorišče, polno mračnih in prijetnih spominov na moj dvakratni zapor. Med vojno so ga negovali jetniki in nam po vrvi pošiljali cvetje, ki so ga gojili poleg razne zelenjave, tudi prašiček je krulil in svinjaku enega kota, danes pa je ves prostor zanamjen, zarasel s koprivami in visokim plevelom, da že na svobodnega meščana moreče vpliva, kaj šele na nesrečneže za rešetkami.

Naj mi avtorica ne šteje v zlo, ker sem popravila, kar ni odgovarjalo resnici, in naj me ne obtožuje, da zagovarjam komunizem. Kdor me je zaprl in stražil ter kdor me pozna, ve, da nisem bila in nisem komunistka.

Knjiga nima zgodovinske vrednosti, ker ni pisana stvarno in je v vseh ozirih pomanjkljiva.

Zora Saksida

v Gorici, 7. julija 1964.

Krščanski demokrati brez krščanskega duha

Italijanska država in za njo vlada sta dolžni s posebnimi zakonskimi normami zaščititi svoje manjšine, kakor veleva šest članov ustave: La Repubblica tutela con apposite norme le minoranze linguistiche.

Po naravnem zakonu in po ustavi ter mednarodni listini človečanskih pravic imamo Slovenci, ki smo na tem ozemlju avtohtoni in po ustavi enakopravni državljani, pravico, da rabimo svoj jezik povsod v zasebnih in javnih odnosih, torej tudi v odnosih s politično, upravno in sodno ter vsako drugo oblastjo.

Kaže pa, tako razumem Belcijevo in Colonijsko obljubo in tolmačenje, da nam misli ital. Kršč. demokracija priznati samo pravico do kulturne ohranitve in razvoja, toda ne v javnih odnosih, ampak samo v okviru in v notranjosti naše etniške skupnosti.

Tako obračajo gospodje okoli KD v to smer tudi okoliščina »Pacem in terris« papeža Janeza XXIII., medtem ko tudi ta okoliščina kakor že republikanska ustava ukazuje vsestransko spoštovanje vseh pravic etniških manjšin na podlagi enakopravnosti.

Da tako mislijo gospodje okoli tržaške KD, nam priča tudi dejstvo, da ne priznavajo dvojezičnih krajevnih napisov in kazipotev, češ da »za kraškega kmeta ne predstavlja noben dejanski interes, če se znajde pred napisno tablico „Basovizza“, namesto „Bazovica“.

Naša pravica v tem pogledu sloni, gospod Coloni in gospod Belci, na naravnem zakonu in tudi vsaj na citiranem tretjem členu ustave, ki proglašata enako socialno dostojanstvenost in enakopravnost vseh državljanov.

Predsednik deželnega sveta dr. De Rinaldini, ki je nastopil proti rabi slovenskega jezika na seji, je tako kršil ustavo in tretji člen deželnega statuta, našega svetovavca pa ponižal na neenako socialno dostojanstvenost. Ta njegov nastop kakor tudi vsi temu podobni primeri pred-

stavnikov oblasti hudo žalijo nas Slovence. Gospodnje okoli KD pa naj si zapomnijo, da ko tako ravna, praktično izvajajo do nas polfašistično miselnost. Pri zaprtih vratih in oknih smo Slovenci pod fašizmom lahko rabili svoj jezik, v javnosti pa ne. Zdaj nam tržaška KD priznava pravico do kulturne ohranitve in razvoja, toda samo v okviru naše skupnosti in v odnosih med nami Slovenci. Iz zaprte hiše nam dovoljujejo na prosto, toda ne v javne urade! Ali ni to fašizem?!

Pa pravijo, da so krščanski demokrati!... Upajmo, da se na Goriškem, kjer so z nami lanske leto sklenili točen dogovor, ne bodo ravnali po diskriminacijskem merilu svojih tržaških prijateljev.

Ponavljam prošnjo nekega slovenskega prelata: »O Bog, reši nas tega sramotnega raznarodovanja!« In dodajam: »... ki ga uganjajo tisti, ki trdijo, da nastopajo v imenu krščanske demokracije!«

V svojem članku »Una strada democratica per la minoranza slovena«, ki ga je priobčil »Il popolo del Friuli - Venezia Giulia« z dne 21. julija, nam g. Guido Botteri svetuje, naj sledimo nasvetu papeža Janeza XXIII. in naj se obogatimo s postopnim in trajnim prevzemanjem vrednot, ki so tradicija in omika različna od naše. Narodnostne dobrine se — po našem krščanskem socialnem nauku, pravi Botteri — lahko odtujijo, toda to naj se zgodi kot prostovoljna in avtonomna odločitev posameznikov in ne kot nasilni ukaz, ker bi ta pomenil kršitev glavnih pravic človeške osebnosti. Zaradi tega, pravi g. Botteri, Krščanska demokracija poziva Slovence, naj se opogumijo in se odločijo za pravo pot demokracije ter se rešijo komunistične hipoteke.

Dragi g. Botteri, Slovenci imamo svojo omiko, na katero smo ponosni, ker je poštena, človečanska in tako visoka, da res ne vemo, kaj bi prevzeli od tiste, ki nam jo ponujate. V tem pogledu bi lahko našel stotine krščanskih primerov, ki pozitiv-

tenberger, »vrnimo se k članku! Dopisnik pravi, da so imeli naši kakih 1.000 mrtvih. To je odločno premalo!«

»Govori pač samo o goriškem bojišču in o žrtvah, ki so padle prve tri dni,« je pojasnil msgr. Novak. »Po poročilih, ki dohajajo z vseh strani Primorske, gredo mrtvi v tisoče. Le kaj se je dogajalo v Istri! Naši griči so prepojeni s krvjo, naše doline so posejane z gomilami brez križev. Neopretnost mi odmeva v duši pesem žalostinka, ki jo je v joku pel David ob smrti Savla in Jonatana: "Gore Gelboe! Naj ne pade na vas ne rosa ne dež, naj ne bo na vas polja prvin! Kako sta padla junaka sredi bojnega vrvenja!" (2 Kralj 1, 21.)

»Pa kaka ironija z interniranci!« mi je ustlo. »Pravi, da so zajeli kakih 1.500 civilistov, ki niso mogli dokazati, da so iz teh krajev. Če pa so nas pobirali po cerkvah in po domovih! Če pa je en sam transport iz Gorice odpeljal 1.600 mož v Koenigsberg! In kje so drugi transporti iz Gorice, iz Trsta, iz Reke! Vsaj trikrat toliko so jih zajeli!«

»Nemški prodor na Primorsko nas je

IZ SLOVENIJE

Mons. Janez Jenko
imenovan za škofa

Iz Nove Gorice je dospela vest, da je sv. oče Pavel VI. imenoval administratorja Nove Gorice msgr. Janeza Jenka za naslovnega škofa. Posvečen bo 24. avgusta in sicer v Logu pri Vipavi, ker ni druge dovolj velike cerkve v škofiji. Pozneje ima namen prenesti sedež administrature v Koper, ker je dobil imenovanje tudi za administratorja vseh slovenskih predelov Primorske, ki so pred vojno spadali pod Italijo, to je novogoriške in koprške administrature ter onih delov reške škofije, kjer bivajo Slovenci.

Ob lepi novici se vsi veselimo in novemu škofu že sedaj iskreno čestitamo.

Asfaltirajo pot na Sv. goro

Oblasti v Novi Gorici so začele z deli za asfaltiranje poti iz Solkana na Trnovo. Asfaltna pot bo šla od »kolonca« preko Prevala do Trnovga. Pravijo, da bodo nato asfaltirali tudi ostali del ceste do svetišča na Sv. gori ali na Skalnici kot pravijo danes, a to še ni gotovo. Vendar bo do Prevala pot asfaltirana. Zaradi del na cesti je sedaj pot iz Solkana na Sv. goro preko Prevala neprehodna za vsa motorna vozila.

no razlikujejo našo civilizacijo od druge, ki je v teh primerih absolutno negativna in za nas nesprejemljiva.

Če pa se imamo Slovenci česa naučiti od Italijanov, se imajo Italijani od nas tudi, in koliko!...

Ali ni sramotno, da ne smemo dati slovenskega imena svojim otrokom in rabiti slovenske abecede? To pravico smo pod Avstrijo že imeli. Zakaj so nam jo Italijani vzeli, potem ko so nam leta 1918 obljubili, da nam bodo dali še večje pravice kot smo jih uživali pod Avstrijo? Ali ni sramotno, da trideset tisoč Slovencev v videmski provinci nima pouka slovenske v vrtilih in v osnovnih šolah?

Ali je to omika, civilizacija?...

Sleheri Slovenec mora odgovoriti g. Botteriju in KD, v imenu katere on govori, da odločno zavračamo njegov nasvet, naj prevzamemo tujo civilizacijo, ker je to le drug način raznarodovanja z istim ciljem kot so ga zasledovali fašisti: uničiti nas kot Slovence!

Slovenski demokrati pa smo že davno ubrali pot demokracije in se uspešno postavili v bran pred slovenskimi komunisti. To je vsem dobro znano, saj nimamo Slovence nobene druge samostojne politične organizacije, kot samo demokracije. Kar je bilo levčarjev, so odšli v italijanske partije!

Gospod Botteri in vsi okoli KD pa naj učijo raje svoje italijanske komuniste, ki jih je vedno več in na milijone, kako ubrati pot demokracije. Nas demokracije Slovence ne boste slepili z nevarnostjo komunizma in nam zaradi tega krtili naše pravice!

Dr. AVGUST SFILIGOJ

Popravi!

V zadnji številki »Kat. glasa« z dne 30. julija, št. 31 je na drugi strani lista v članku »Polfašistična miselnost g. Colonijskega slovenske manjšine« v 8. odstavku, točka a) prišlo do neljube pomote. Namesto »Krščanska demokracija pozitivno ocenjuje odločitev slovenskih komunistov«, je treba brati: **demokratov**.

veljal izgubo kakih 8.000 mož, če upoštevamo mrtve in deportirane,« je računal dekan Breitenberger. »Pa kaj nas vse še čaka! V Gorici mi je nemški poročnik takole grozil: "Trenutno se umaknemo iz Vipavske. Potem se spet pojavijo partizani. Ali pomnite, ako se jim pridružite, prihrumimo še z večjimi silami in docela pokončamo vaše ljudstvo!" Tako je grozil. A poznam svoje ljudstvo: plaz, ki je zagrnel, ne bo nihče več ustavil; požar, ki se je razvel, se bo nevdružno razširil!«

ČESKA MODROST

»Poslušaj, Nace!« ga je črnški krotil. »Med nemškimi vojaki, ki so prišli na Brje, je bil Čeh, moder mož, ki se je takole izrazil: "Slovenci ste sijajni ljudje, samo grozovito neumni. Na kako bedast način silite v smrt! Mi Čehi smo vse bolj zreli, vse bolj modri. Izginili bi s svoje zemlje, da se nismo uklonili nemški peti: danes smo mi Nemci sužnji, jutri bo un nam! Poraz je zapisan Nemcem. Le kako boste Slovenci uživali svobodo, če vas sploh ne bo!" Tako sodijo zreli narodi, številnejši in močnejši od nas, ki nas je komaj za dobro pest!«

Radio Trst A

Spored od 9. do 15. avgusta

Nedelja, 9. avgusta: 9.30 Slovenski zbori. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Dogodivščine opice Burke«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.00 Zlata risanka: Rita Pavone. — 16.00 Mojstri groze: Ernest Theodor Hoffmann: »Mož s peskom«, pripravil Franc Jeza. — 18.30 Kino, večer in danes, pripravil Sergij Vesel. — 21.00 Folklor z vsega sveta.

Ponedeljek, 10. avg.: 12.15 Iz slovenske folklore - Nino Kuret: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Lepa Vida in njene posestrine«. — 18.30 Sodobna italijanska glasba. — 18.55 Tržaški in goriški pianisti: Damijana Bratuš: Aaron Copland: Sonata za klavir. — 19.15 Iz lovčevih zapiskov - Ivan Rudolf: (11) »Ježev rod«. — 21.00 Vincenzo Bellini: »Mesečnica«, opera v treh dejanjih.

Torek, 11. avg.: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci. — 12.15 Zenski liki. — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa. — 18.50 Gostovanje solistov v Trstu. — 19.15 Priredbe o narodnih junakih: (6) »Kralj Matjaž«, napisal Marij Maver. — 21.00 Radijska novela - Janez Jalen: »Zlati cveti«.

Sreda, 12. avg.: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Pogled na svet. — 18.30 Orkester v osemnajstem stoletju. — 18.55 Slovenski romantični samospevi - Oskar Dev: Kangljica, Sneguljčica; Hugolin Sattner: Zaostali ptič. — 19.15 Tržaška gledališča: (6) »Gledališče Fenice«. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Italijanske radiotelevizije iz Rima.

Četrtek, 13. avg.: 12.15 Potovanje po Italiji. — 18.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Zbor »Antonio Illersberg« iz Trsta, ki ga vodi Lucio Gagliardi. — 18.30 Kvartet v dvajsetem stoletju. — 19.15 Prazgodovina naše dežele: (7) »Grobišča in gomile«. — 21.00 »Evstahijeva cev«, enodejanka. — 22.30 Slovenci in jugoslovanski solisti.

Petek, 14. avg.: 12.15 Zena in dom. — 18.30 Najlepše romantične simfonije. — 19.15 Jadransko morje - Gojmir Budal: (6) »Podnebje in podnebna območja«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota, 15. avg.: 9.45 Marijine pesmi. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 »Marijina podoba na Repentabru«, radijska zgodba, ki jo je napisal Jože Peterlin. — 12.15 Zavojevalci gora - Dušan Pertot: (6) »Gorovja Južne Amerike«. — 15.00 »Volan«, oddaja za avtomobiliste. — 15.30 »Skopuh«, komedija v petih dejanjih. — 17.05 Bodoči solisti. — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji. — 18.55 Predelava folklorne glasbe. — 19.15 Počimniška srečanja, pripravil Saša Martelanne. — 20.45 Zbor »Vinko Vodopivec«. — 22.00 Bedrich Smetana: »Vyshehrad«, »Sarka« in »Iz čeških logov in gajev« iz cikla »Moja domovina«.

Škedenj

V ponedeljek 10. t. m. bomo praznovali god našega farnega patrona sv. Lovrenca. Na ta dan bo v cerkvi celodnevno češčenje, sv. maše pa vsako uro, zvečer pa ob 19. uri. Od 5. do 6. ure bo ura češčenja za slovenske vernike. Ob 20. uri slovesne večernice in ofer, nato procesija z Najsvetejšim, ki bo šla po običajni poti.

Verniki naj se udeležijo procesije v velikem številu.

Pa vipavski je vztrajal: »Do dna nam je izpit kupo trpljenja! Pri vsej svoji majhnosti moramo biti veliki. Nič nam ne bo v vojni prihranjenega, nič po vojni darovanega: sami si moramo utrti pot v svobodo, sami si postaviti svoje bodoče državne meje!«

SLOVENSKA NAIVNOST

Vsa Vipavska je občudovala dekana Breitenbergerja kot sijajnega govornika, mojstra besede, kladivarja. V tem hipu pa je njegova močna osebnost vztrepetala v preroškem nastopu, kot v zamaknjeno je nadaljeval:

»V duhu gledam, kako stoji že danes sredi Primorske zelena miza bodoče mirovne konference: pogrnjena je z rdečim suknom in okrašena z mrtvaškimi glavami. Pod njo in okoli nje trohnojo kosti slovenskih junakov. Ta miza bo dobila ob uri obračuna svojo polno veljavo: tam, kjer se bo pod nebo dvigalo poslednje slovensko gomilo, tam, kjer bo v grobu trohnelo zadnje truplo našega borca, tam bodo naše meje, ki jih nobena sila ne bo mogla več premakniti!«

(se nadaljuje)

Ob dvajsetletnici

42.

Presunjena sva polušala sobratovo vzhitno besedo. Dekan Novak si je ginjen utnil solze, ki so mu silile v oči. »Primorci smo doživeli te dni nekaj svojega, izvirnega, samo našega. Dolgih 25 let nas je ločila državna meja od Slovenije. Ločeni od krvnih bratov smo nosili svoj križ in ubirali svojo pot. Mi nismo poznali kranjskih političnih, socialnih in ideoloških stališč, ne Kranjcev naših. Pri nas ni bilo vaških straž, ni bilo četnikov, razen v ljudski domišljiji. Občudovali smo Mihaelovičeve četnike in se zanje navduševali. Zato so se prvi partizani, ki so se vthotapili na Primorsko, izdajali za četnike. Na vse kripnje so zanikali, da bi bili komunisti. Pa kako ne! Naziv "komunisti" je pri nas vzbujal grozo: politični procesi v Rusiji, kjer so se obtoženci proglašali za propalice in si zahtevali smrtno obsodbo, rdeči pokolji v Španiji, papeževa obsodba komunizma, borbeni ateizem so v

GORIŠKE NOVICE

Trinajsta obletnica smrti nadškofa Margottija

Ob trinajsti obletnici smrti nadškofa Karla Margottija je goriški nadškof Pangrazio daroval v cerkvi Srca Jezusovega sv. mašo za dušnico. Po sv. maši in blagoslovu groba pokojnega nadškofa je msgr. Pangrazio orisal duhovne vrline bivšega goriškega nadškofa, ki je vodil našo škofijo v najtežjih vojnih letih in tudi sam veliko pretrpel. Ves dan so se pred grobom msgr. Margottija vrstile množice vernikov v molitvi.

Standrež

Po mestnih stenah so javljali lepaki, da bomo pri nas plesali. In res smo predzadnjo nedeljo plesali tri dni, kajti sedaj ne plesamo več en dan ali dva, temveč kar po tri zaporedoma. Zakaj pa štrajkamo, če nimamo plesati in se zabavati? Take reči prinesejo denarja, navdušijo mladino in pospešujejo »fratelanço«. Torej se zelo splašajo. Zato pa se za take tridnevne plesne ne navdušujemo samo pri nas v Standrežu, temveč po vseh slovenskih vaseh na Goriškem. Za nami so prišli na vrsto Sovodnjaci, še prej Steverjanci in Gabrvi. Torej v znamenju »napredka« povsod zelo pridno plesamo in tako gradimo »slovensko« kulturo.

Pa imamo še druge novice. Tako smo v nedeljo, 26. julija priredili romanje na Sv. Višarje, ki se ga je udeležilo 90 vaščanov. Imeli smo lepo vreme in sploh je bilo na vsej poti izredno lepo. Petja nič koliko. Obiskali smo tudi Rajbeljsko jezero in Belo peč. Nekaj nedelj prej smo pripravili izlet v Karnijo in Dolomite. Obiskali smo Cortino in na povratku tudi Longarone. Tudi skupnega romanja slovenske mladine na Staro goro v maju se je udeležilo lepo število naših deklet in fantov, morda največ iz vseh naših vasi. Prav tako imamo lepe načrte za naprej. O tem pa drugič kaj več.

Vse to smo pa povedali, da ne bo kdo mislil, da v Standrežu samo plesajo. Nekateri plesajo in o njih vemo, kaj so, drugi pa imamo smisel tudi za kaj lepšega in višjega.

Novi zvonovi v Vrtojbi

Goričani so se te dni radovedni vpraševali, kaj imajo v Vrtojbi, da tako slovesno pritrkujejo. Vrtojba je namreč hitro onkraj meje in se zvonjenje sliši prav dobro tudi v staro Gorico. Veselje Vrtojbencev je od tod, ker so dobili nove zvonove. Med vojno so namreč tudi v Vrtojbi pobrali dva manjša zvonova in pustili le večjega. Ta je dovolj dobro opravljal svojo službo do pred nekaj leti, ko je počil, tako da ni bil za nobeno rabo več. Več let so tako ostali Vrtojbenci brez vsakega zvonjenja. Letos pa se je domači župnik Bernardin Godnič odločil, da problem zvonjenja temeljito reši. Prišel je na misel, da bi iz enega dobili tri zvonove. Čudno, kajne? A se mu je posrečilo. Z neko trdiko na Reki se je domenil, da mu stari zvon prelijejo in naredijo iz njega še dva nova, manjša. Če bo pa materiala zmanjkalo, bodo dodali. Toda kje dobiti denar? Ker je vedel, da župljani ljubijo zvonjenje in da so tudi radodarni, je naprosil v cerkvi, naj vsaka družina prispeva določen znesek ali vsaj daruje kaj po svojih močeh. Ideja je užgala in v nekaj mesecih je bila zbrana potrebna vsota, da se prelije stari zvon in ulijeta še dva nova. Trdka iz Reke je dostavila vse tri zvonove in v nedeljo, 20. julija zvečer ob 6. uri je bilo slovesno posvečenje novih zvonov. Pred lepo okrašeno cerkvijo so čakali novi zvonovi. Natrlo se je ljudstva od blizu in daleč, da je morala cestna milica urejati promet. Ob šestih je prišel presv. administrator msgr. Jenko v spremstvu desetih duhovnikov, da posveti nove zvonove. Administratorja je najprej pozdravil eden od botrov novih zvonov kot zastopnik župnije. Nato so otroci obsuli msgr. Jenka s cvetjem, strežniki so pa deklamirali pesem o zvonovih. Nato je je urezal moški zbor in prav tako zapel primerno pesem. Sledilo je posvečenje novih zvonov, ki so posvečeni največji Srcu Jezusovemu, srednji sv. Jožefu in sv. Janezu Krstniku, najmanjši pa Srcu Marijinemu. Srednji ima za patrona sv. Janeza Kr. in sv. Jožefa, ker sta bili pred prvo svetovno vojno v Vrtojbi dve cerkvi, ena posvečena sv. Jožefu, druga sv. Janezu Krstniku. Sedanja pa je posvečena Srcu Jezusovemu. Vsi trije zvonovi skupaj tehtajo 21 kvintalov.

Po končanih obredih pred cerkvijo je sledil blagoslov v cerkvi in pa govor presveterlega administratorja. Vse se je končalo z ofrom za nove zvonove.

Ves obred je bil tako ganljiv, da je neka oseba rekla drugi, ki pri svečanosti ni bila navzoča. »Do smrti ti je lahko žal, ker te ni bilo.«

Bratski objem skavtov okrog velikega ognja

Pod zvezdnatim nebom velikega Montaza in Viša so se pretekli teden zbrali skavti treh narodnosti: Slovenci, Nemci in Italijani. Okrog velikega ognja so si v bratskem objemu zapeli svoje pesmi in si v medsebojnem navdušenju povedali vtise počitniških dni. Povabilu skavtov »Gorizia«, ki so razpeli svoje šotore v Zajzeri, so se odzvali slovenski skavti iz Trsta, koroški skavti in skavti »Pordenone«. To lepo medsebojno srečanje je zaključila molitev za vse padle skavte in za resnično bratstvo med narodi. Skavte v Zajzeri je v prejšnjih dneh obiskal tudi goriški nadškof Pangrazio.

Uslužbenci ATA v protestnem mimohodu

Ze mesec dni je naše mesto brez rednih avtobusnih zvez. Uslužbenci propadle »ATA« so pretekli petek uprizorili po mestu protestni mimohod. Mnogi so nosili lepake z napisi »Smo že dva meseca brez plač«, »Hočemo delati«, »Občina naj poskrbi za redno službo«, in podobno. Udeleženci so se najprej ustavili pred prefekturo in delegacija je odšla k prefektu, ki je zagotovil svojo pomoč v kritičnem položaju. Nato so se manifestanti podali pred goriško županstvo in tudi pri županu zahtevali svoje pravice. Tudi tu so jih potolažili z zagotovitvijo posredovanja in obljubami. Upajmo, da ne bo samo pri tem ostalo.

Postavili bodo spomenik vojaku Italije

Državno združenje vojaka je sklenilo, da bo postavilo spomenik vojaku Italije tudi v našem mestu in sicer za ljudskim vrtom v ulici Cadorna. Spomenik, ki bo imel za ozadje hribe, pozorišče velikih bitk prve svetovne vojne, bodo slovesno odkrili dne 4. novembra letos.

Velike vojaške vaje v furlanski nižini

Pretekli teden so se zaključile velike vojaške vaje, ki so imele za pozorišče veliko površino naše dežele od Trbiža do morja. Pri vojaških vajah so sodelovali vsi vojaški oddelki, katere so podpirale letalske enote. Dne 30. avgusta je z letalom prispel v Aviano predsednik republike Segni z obrambnim ministrom Andreottijem, ki je z drugimi visokimi vojaškimi osebnostmi prisostvoval razstrelitvi dveh »atomskih bomb«. Predsednik si je ogledal še ostalo »bojno polje« in izrazil svoje zadovoljstvo nad vojaštvom italijanske republike, »ki je vredno zaupanja, ki mu ga nudi italijansko ljudstvo«. Pri teh velikih vojaških manevrih je sodelovalo 40.500 mož.

Po podcu fašizma so se masoni zopet organizirali. Člen 13. italijanske ustave, ki ga je odobrila ustavodajna skupščina 11. aprila 1947, določa: »Prepovedana so tajna društva« (Sono proibite le Associazioni segrete). Toda mora iziti še poseben zakon, ki bo podrobno uredil pravni položaj tajnih društev. Medtem pa masonske lože mirno delujejo.

Danes so glavne masonske organizacije v Italiji naslednje:

1.) *Škotska simbolična masonerija*. Zopet je bila vzpostavljena 12. 11. 1945. Vodita jo »Sovrano Gran Commendatore« in »Gran Maestro«. Ima svoj sedež v majhnem stanovanju palače Giustiniani v Rimu. Ta palača je bila prej last te masonerije, sedaj pa je last države. Ta organizacija strogo izvaja načelo laicizacije, to je načelo, da je treba katoliško Cerkev izriniti iz zasebnega in javnega življenja. Zato naravno nasprotuje krščanski demokraciji. Izjavlja, da je glede politike nad strankami. Zavrača vsako dogmo. Zagovarja svobodo misli in vesti. Vodi jo samo razum

Doberdobska mladina, ki je pozdravila lanskega tržaškega novomašnika Fr. Vencina ob priliki praznovanja Marije Snežnice (ter sv. Cirila in Metoda)

V nedeljo 9. avgusta bo v Dobrodo tradicionalno praznovanje Marije Snežnice. Ob 10. uri slovesna maša in blagoslov motornih vozil. Zvečer ob 20.30 Marijina procesija s svečami, petjem, govorom in živim prizorom »Svetogorska Kraljica«. — Korjera odpelje iz Gorice ob 7. uri zvečer in se ustavi na Pevmskem mostu, Podgori, Standrežu, Sovodnjah in Gaberjah. Po končani slovesnosti povratek. Vpisovanje pri Kleindienstu.

Mnogo premalo poznana Marijina knjiga

Pred štirimi leti je izšel pri Mohorjevi družbi v Celovcu molitvenik, ki nosi naslov »Zdrava Marija, milosti polna«. Po zunanosti zelo sliči dr. Turnškovevemu Rimske mu mislu. Ista oblika, 1270 strani, fin papir, lepa prezentacija, skrbna vezava.

Po štirih letih je ta skrbno sestavljena in nad vse uporabna knjiga med zamejskimi Slovenci skoro nepoznana. Pravimo, da smo Marijin narod, imamo cvetoče Marijine družbe, Marijinih častivcev ne manjka, Marijini molitvenik pa leži v skladišču Mohorjeve družbe. Tega ne zasluži ta Marijina knjiga, ki je avtor tega molitvenika, semeniški spiritual v Argentini dr. Filip Zakelj, ki je položil v knjigo veliko truda, da bo ta molitvenik za vse čase govoril o njegovem idealizmu in ljubezni do nebeske Kraljice.

V opravičilo nas vseh naj pa povemo, da dejansko večina naših ljudi do sedaj za ta molitvenik ni vedela. Tega smo krivi delno tudi tisti, ki bi morali knjigo že davno priporočiti in naznaniti v našem katoliškem tisku. Naj s temi vrsticami popravimo zamujeno, od naših ljudi, zlasti pa od Marijinih častivcev pa pričakujemo, da si bodo molitvenik oskrbeli, ga širili (kako želijo te vrste knjig rojaki onstran meje!) in tudi poklanjali ob priliki godov, porok, rojstnih dni in drugih družinskih jubilejev. »Noben slovenski molitvenik ni doslej obsegal toliko svetih maš, molitev, drugih pobožnosti in pesmi v čast Materi božji«, je zapisal dr. Filip Zakelj v uvodu. In to upravičeno! Človek strmi nad čudovitim duhovnim bogastvom, ki je zbrano v tej edinstveni knjigi.

Kdo med nami je n. pr. do sedaj poznal prelepe molitve sv. Alfonza Ligvorija, za vsak dan tedna različne, v čast Materi božji? Kdo izmed nas se je do sedaj seznanil s slovenskim besedilom Marijinih dnevnih, ki jih toliko ženskih redovnih družin (tudi slovenske šolske sestre) molijo čez dan? Kdo izmed nas je do sedaj molil pesniško navdihnjene psalme, pri-

jene v čast Mariji? Komu izmed nas je bilo do sedaj znano, s kakšnimi molitvami krščanski Vzhod časti Mater božjo? Dr. Zakelj je objavil ves vzhodni slavospev deviški Bogorodici, ki ga le malokdo od nas pozna, pa je tako lep.

Posebno poglavje v tem Marijinem molitveniku tvorijo razna mašna besedila za prav vse Marijine praznike. In pri vsakem prazniku je podana tudi zgodovina praznika.

Nekaj izrednega je poglavje o slovenskih Marijinih božjih poteh. Na 270 straneh opiše dr. Zakelj 77 najbolj znanih Marijinih božjepotnih svetišč in zraven vedno doda tudi molitev k Materi božji iz svetišča, o katerem govori. Od naših svetišč na Primorskem omenja Barbanovo, sv. Višarje, Sveto goro, Log pri Vipavi, Mengore na Tolminkem, Staro goro pri Cedadu.

Pretresljiv je »Križev pot z Marijo«, ki ga je avtor sestavil iz misli dveh velikih slovenskih škofov: Friderika Barage v njegovi »Duhovni paši« ter iz tistega križvega pota, ki ga je v letih begunstva molil škof-trpin dr. Gregorij Rožman.

Na vreden prejem sv. spovedi in sv. obhajila pripravita bravca dve poglavji: »Z Marijino pomočjo pri spovedi« in »Z Marijo pri sv. obhajilu«. Tu so natisnjene molitve, ki jih je sestavil škof Baraga v »Dušni paši« in nekateri drugi goreči Marijini častivci.

V molitveniku so tudi zbrane razne z odpuščaji obdarovane pobožnosti in molitve k Devici Mariji. Le nekatere naj omenimo: molitve sv. Alojzija Gonzage; sv. Pija X.; papeža Pija XII.; venec dvanajstih zvezd; posebna pobožnost za mesec avgust, razni vzkliki in vzdihli Mariji v čast.

Za zaključek je pa še dodana pesmarica najbolj znanih Marijinih pesmi z notami (103 po številu) ter odpevi pri litanijah Matere božje.

Ze iz povedanega sledi, da je ta molitvenik več kot molitvenik. Je resnična Marijina knjiga, iz katere bo vsak Marijin

častivec skozi vse leto črpal vzpodbud, gorečnost in ljubezen do Matere božje.

Priporočamo ga duhovnikom, redovnim družinam, Marijinim družbam, članom apostolskih organizacij in vsem, ki ljubijo Devico Marijo. Pa si sploh smemo misliti kristjana, ki Matere božje nima rad? Zato pa, ali ni upravičeno naše pričakovanje, da bo ta molitvenik našel pot v vsako slovensko družino in postal duhovni spremljevalec vsakega našega vernega človeka?

Res je, cena je nekoliko višja kot smo navajeni: v rdeči obrezi 3000 lir. Toda tako obširna knjiga in tako lepo opremljena bolj poceni sploh biti ne more. Sicer pa, ali bomo štedili prav tedaj, ko gre za Marijo in njej posvečeno knjigo? V Lurdu so naši romarji kupili mnogo stvari, ki so bile bolj ali manj potrebne in so šle v visoke tisočake. Ali ne bi bilo primerno, če bi si bili nabavili ali da si sedaj nabavijo v spomin na nepozabne dneve v Lurdu in Montserratu prav to Marijino knjigo? Spominki se bodo porazgubili, ta knjiga jih bo pa spremljala skozi vse življenje.

Marijini molitvenik »Zdrava, Marija, milosti polna« je v rdeči obrezi dobiti v Trstu v knjigarni Fortunat, v Gorici pa na upravi našega lista. Dobijo se pa izvoditi tudi v zlati obrezi in v usnje vezani. Te zadnje je treba iz Celovca posebej naročiti.

Sedaj pa, dragi Marijini častivci, na vas je, da knjiga ne ostane v skladišču, temveč obogati naše duše in osreči naše ljudi!

Jože Jurak

OBVESTILA

VSE NASE DUHOVNIKE opozarjamo na dušnopastirski tečaj, ki bo v Tricesimo pri Vidmu od 18. do 20. avgusta po programu, ki je bil svoččasno objavljen. Kdor se ni še javil, naj se javi na naslov: Duhovska zveza, Via Don Bosco 11, Gorica.

DUHOVNE VAJE V GORICI: Od 1. do 5. septembra bodo duhovne vaje za dekleta in sicer v zavodu sv. Družine. Vodil jih bo p. Ivan Žužek.

FANTJE bodo imeli duhovno obnovo v nedeljo 6. septembra v malem semenišču v Gorici. Začetek ob 8.30 zjutraj, zaključek zvečer. Vodil jo bo p. I. Žužek. Udeleženci naj se prijavijo: Corte S. Ilario 7, Gorica. (Pred stolnico).

ROMANJE NA BARBANO bo tudi letos dne 15. septembra (torek, praznik žalostne M.B.). V Gorici vpisuje fotograf g. Kleindienst na Travniku.

ROMANJE NA SV. VIŠARJE. Vodstvo III. reda v Gorici priredi dvodnevno romanje na Sv. Višarje v dne 23. in 24. avgusta. Odhod izpred kapucinske cerkve v nedeljo 23. avgusta ob 13h. Vpisovanje sprejema voditelj III. reda pater Fidelis. Prijavite se čimprej.

APOSTOLSTVO MOLITVE priredi v nedeljo 30. avgusta romanje v Allighe. Na povratku si ogledamo Longarone. Vpisovanje pri Kleindienstu.

TABORJENJE. Tistim, ki se bodo udeležili taborjenja skupaj s tržaškimi slovenskimi skavti, sporočamo:

1. Tabor se nahaja en kilometer od Ovčje vasi (Valbruna) ob cesti, ki pelje v Zajzero.

2. S seboj naj prinesejo vse, kar jim je bilo že naročeno na sestanku.

3. Taborjenje bo trajalo od 9. do 18. avgusta.

4. Ker je nedelja (maša), je najprimernejši vlak za odhod ob 13. uri iz Gorice, ki se ustavi v Zabnicah. V Vidmu (Udine) je treba prestopiti na osebni vlak, ki odpelje ob 13.46. V Zabnicah se vzame avtobus za Ovčjo vas (Valbruno).

NA DRŽAVNEM znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1964/1965 vsak dan od 10 do 12 ure v tajništvo zavoda v ulici Lazzaretto vecchio 9/II. Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

DAROVİ

Za Katoliški dom: N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.500; N. N. 3.500; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. Standrež 2.000; N. N. družbenica 20.000; U. Z. 3.000; K. H. 10.000; N. N., Podgora 1.000 lir. — Vsem darovalcem Bog povrni!

MANUFAKTURNA TRGOVINA PERTOT, Trst, ul. Ginnastica 22, sprejme 15-letno dekle. Tel. 95998.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

MASONERIJA V ITALIJI

Mussolini je smatral, da je masonerija nezdružljiva s fašizmom. Zato je 18. 5. 1925 rimski parlament enoglasno sklenil, da se morajo razpustiti vse tajne družbe, torej tudi masonske lože.

Po podcu fašizma so se masoni zopet organizirali.

Člen 13. italijanske ustave, ki ga je odobrila ustavodajna skupščina 11. aprila 1947, določa: »Prepovedana so tajna društva« (Sono proibite le Associazioni segrete). Toda mora iziti še poseben zakon, ki bo podrobno uredil pravni položaj tajnih društev. Medtem pa masonske lože mirno delujejo.

Danes so glavne masonske organizacije v Italiji naslednje:

1.) *Škotska simbolična masonerija*. Zopet je bila vzpostavljena 12. 11. 1945. Vodita jo »Sovrano Gran Commendatore« in »Gran Maestro«. Ima svoj sedež v majhnem stanovanju palače Giustiniani v Rimu. Ta palača je bila prej last te masonerije, sedaj pa je last države. Ta organizacija strogo izvaja načelo laicizacije, to je načelo, da je treba katoliško Cerkev izriniti iz zasebnega in javnega življenja. Zato naravno nasprotuje krščanski demokraciji. Izjavlja, da je glede politike nad strankami. Zavrača vsako dogmo. Zagovarja svobodo misli in vesti. Vodi jo samo razum

in filozofija na podlagi modernih prirodnih znanosti. Čast Velikega Arhitekta Vesolstva. Obnovila je stari obred biblije na oltarju. Lateranske pogodbe, s katerimi je Sv. Stolica uredila svoj odnos z italijansko državo, so veriga, ki jo je treba raztrgati.

2.) *Masonerija starega in sprejetega škotskega obreda* (rito scozzese antico ed accettato). Sedež ima v Rimu. Ne razlikuje se po načelih od masonerije palače Giustiniani. Zahteva laicizacijo. Zato je potrebno zrušiti klerikalno oblast v italijanski državi. Država se mora popolnoma ločiti od Cerkev.

3.) *Masonerija avtonomnega škotskega obreda*. Ta masonska skupina ima zopet svoj stari sedež v Rimu, Piazza del Gesù. Trdi, da je katoliška masonerija, ker da ji je podlaga katoliška etika, katoliška pravica. Hoče na ta način privabiti katoličane. Toda Sv. oficij je 20. 4. 1949 izjavil, da Cerkev obsoja vsako obliko masonerije, brez razlike.

4.) *Škotska skupina Bari*. Nastala je v mestu Bari za južno Italijo in otoke. Sedež njene Velike Lože (Gran Loggia) je v Rimu.

V Italiji je sedaj okoli 1000 lož s približno 50.000 člani. Samo Škotska simbo-

lična masonerija v palači Giustiniani v Rimu ima nad 400 lož z okoli 25.000 pripadniki.

STALIŠČE KATOLISKE CERKVE

Da je masonerija sovražnica katoliške Cerkev, ne more biti nobenega dvoma, kakor je razvidno iz tega, kar smo zgoraj navedli. Italijanska masonska revija »Acta Italica Muratoria« v novembrski številki 1962 jasno piše, da hoče dati svojim članom »una fede sicura senza dogmi e senza misteri« (sigurno vero brez dogem in brez skrivnosti). Pri italijanskih političnih volitvah leta 1963 je masonerija palače Giustiniani izdala proglas, s katerim je pozvala volilce, naj glasujejo za kandidate, ki bodo zagovarjali v parlamentu razpoko, državno laično šolo, reformo ustave, začenši z odpravo člena 7, ki priznava veljavnost lateranskih pogodb.

Jasno je, da je morala Cerkev obsoditi masonerijo in izdati zadevne predpise. Kanon (člen) 684 Cerkevnega zakonika (Codex juris canonici) prepoveduje katoličanom, da se vpišejo v tajne družbe, to je v masonske lože. Kanon (člen) 2335 istega zakonika določa, da je takoj, »ipso facto«, izobčen iz Cerkev tisti, ki se vpiše v kako masonsko ložo. Odsveza od tega izobčenja je pridržana Sveti Stolici.